KEURUU

Elinvoimajohtaja Tuomas Collin 1.9.2026

SANSIA OY:N KÄYTÖN KUSTANNUS- JA VAIKUTTAVUUSARVIOINTI

Täydennetty selvitys valtuustoaloitteeseen 8.6.2026

Keuruun kaupunki | 1.9.2026 |

1. Selvityksen tausta ja rajaus

Kaupunginhallitus palautti 24.8.2026 § 255 Sansia Oy:n käytön kustannus- ja vaikuttavuusarviointia koskevan valtuustoaloitteen uudelleen valmisteltavaksi. Palautuspäätöksessä edellytettiin, että arvio tehdään Keuruun toteutuneiden hankintojen perusteella ja että siinä kuvataan komissioiden arvot, kaupungin oman työpanoksen väheneminen sekä hankintaosaamiseen liittyvät vaikutukset.

Tässä täydennyksessä kustannusvaikutuksia tarkastellaan kaupungin näkökulmasta. Euromääräisesti arvioidaan Sansian komissiot ja kaupungin työajan käyttö. Lisäksi verrataan kaupungin oman ja Sansian maa-aines kilpailutuksen tarjoushintoja samassa inflaatiokorjatussa hintatasossa sekä kuvataan Cloudia-kilpailutusjärjestelmästä luopumisen, hankintaosaamisen ylläpidon ja oikeudellisen riskin vaikutukset.

2. Laskennan lähtötiedot

- Puitejärjestelyjen toteumaksi on arvioitu 50 000 euroa vuodessa, jos tarkempaa vuosittaista toteumaa ei ole käytettävissä.
- Talvikunnossapitopalvelujen vuosiarvona käytetään sopimusaineiston mukaista 28 660 euroa.
- Kaupungin oman työtunnin kustannuksena käytetään 45 euroa. Laskentahinta kuvaa johtavan viranhaltijan kokonaiskustannusta sisältäen työnantajan sivukulut.
- Talvikunnossapidon, kylmälaitehuoltojen ja teknisten töiden puitesopimuksen osalta kaupungin työajaksi arvioidaan keskimäärin kolme tuntia hankintaa kohden.
- Komissiot lasketaan arvioiduista toteutuneista ostoista. Lopullinen komissio määräytyy todellisten ostojen perusteella.
- Hintavertailussa käytetään aineistossa ilmoitettuja maanrakennuskustannusindeksin pistelukuja 126,7 ja 133,0. Korjauskerroin on 1,0497 eli hintatason nousu 4,97 prosenttia. Molemmat vertailuhintasarjat on muunnettu samalla kertoimella vuoden 2026 hintatasoon.

3. Hankintakohtaiset komissiot

Komissio laskutetaan sopimustoimittajalta eikä kaupungilta erillisenä laskuna. Komissio on kuitenkin hankinnan kustannusrakenteeseen kuuluva erä, jonka tarjoaja voi ottaa huomioon tarjoushinnoittelussaan.

Hankinta	Arvioitu vuosiarvo (alv 0 %)	Komissio	Laskennallinen komissio/vuosi
Kuljetukset ja maa-ainekset	50 000 €	2,05 %	1 025 €
Työkoneiden vuokraus	169 197 €**	2,05 %	3 469 €
Talvikunnossapitopalvelut	28 660 €	1,80 %	516 €
Kylmälaitehuollot, -korjaukset ja -asennukset	50 000 €	2,20 %	1 100 €
LVI-, sähkö-, automaatio- ja rakennusteknisten töiden puitesopimus	50 000 €	1,80 %	900 €
Yhteensä	**347 857 €**	**noin 2,02 %**	**7 010 €**

*Taulukko 1. Komissiot ovat laskennallisia arvioita; summat on pyöristetty lähimpään euroon. **Työkonevuokrauksen vuosiarvo on vuosien 2024–2025 toteutuneen 338 393 euron kokonaiskustannuksen vuosikeskiarvo.*

4. Vaikutus kaupungin omaan työaikaan

Sansia vastaa kilpailutusmenettelyn hankintajuridisesta toteutuksesta. Kaupungin vastuulle jäävät muun muassa hankintatarpeen ja palvelutason määrittely, sopimuksen käyttöönotto sekä sopimuskauden seuranta.

Tarkastelu	Sansian kanssa	Kokonaan omana työnä	Ero
Kaupungin arvioitu työaika tarkastelujaksolla	30 h	112 h	82 h
Työajan kustannus, 45 €/h	**1 350 €**	**5 040 €**	**3 690 €**

Taulukko 2. Sansian käytön arvioidaan vähentäneen kaupungin työpanosta noin 82 tunnilla eli noin kahdella henkilötyöviikolla.

5. Taloudellinen kokonaisarvio

Ensimmäisen vuoden laskennallinen kustannus	Sansia-malli	Oma kilpailutus
Laskennalliset vuosikomissiot	7 010 €	0 €
Kaupungin oman työajan kustannus	1 350 €	5 040 €
Yhteensä	8 360 €	5 040 €
Laskennallinen erotus ennen muita hyötyjä	**3 320 €**	

Taulukko 3. Vertailu ei sisällä Cloudia-säästöä, koulutuskustannuksia, mahdollista hankintahintaetua eikä oikeudellisen riskin arvoa.

KUSTANNUSNEUTRAALIUS Laskennallinen 3 320 euron vuotuinen erotus vastaa noin 1,0 prosenttia tarkasteltujen hankintojen vuosiarvosta ennen Cloudia-, koulutus- ja riskihyötyjä.

6. Cloudia-järjestelmä ja hankintaosaaminen

6.1 Cloudia-tilauksesta luopuminen

Siirryttäessä käyttämään Sansian palveluja kaupunki lopetti oman Cloudia-kilpailutusjärjestelmän tilauksen. Cloudian aiempi vuotuinen kustannus ei sisälly käytettävissä olevaan aineistoon, joten sitä ei ole vähennetty taulukon 3 laskelmasta. Jokainen euro Cloudian vuotuisessa säästössä pienentää suoraan edellä esitettyä 3 320 euron erotusta. Jos Cloudian vuotuinen kustannus on ollut vähintään 3 320 euroa, Sansian käyttö on mitattavassa vuositarkastelussa kustannusneutraalia jo ilman koulutus- tai riskihyötyjen arvottamista.

6.2 Hankintaosaamisen ylläpitäminen

Jos kaupunki toteuttaisi oikeudellisesti vaativat kilpailutukset kokonaan omana työnään, henkilöstön olisi ylläpidettävä nykyistä laajempaa hankinta- ja sopimusjuridista osaamista. Vaihtoehtoiskustannukseen kuuluvat koulutusmaksut, koulutuksiin käytettävä työaika, mahdolliset matka- ja majoituskulut sekä hankintalainsäädännön ja oikeuskäytännön jatkuva seuranta.

Sansian käyttö ei poista kaupungin oman substanssi- ja tilaajaosaamisen tarvetta. Se vähentää kuitenkin tarvetta ylläpitää kaupungin omassa organisaatiossa sellaista erikoistunutta hankintajuridista osaamista, jota tarvitaan vaativien kilpailutusasiakirjojen, menettelytapojen ja sopimusehtojen laatimisessa. Koulutustarpeen vähenemistä ei ole aineiston perusteella euromääräistetty.

7. Oikeudellisen riskin vaikutus

Yhden markkinaoikeusasian ulkopuoliset lakikulut voivat olla arviolta noin 15 000 euroa. Tämä vastaa noin 2,1 vuoden laskennallisia Sansia-komissioita nykyisellä 7 010 euron vuositasolla. Oikeudellisen riskin pienentymistä ei voida käsitellä vuosittain toteutuvana säästönä, mutta sillä on kaupungille vakuutuksen kaltainen taloudellinen arvo.

Sansian antaman selvityksen mukaan Sansia vastaa kilpailutukseen liittyvästä markkinaoikeuskäsittelystä ja sen vastuulle kuuluvista kustannuksista silloin, kun virhe liittyy Sansian vastuulla olevaan kilpailutusdokumentaatioon.

8. Maa-aineksien tarjoushintavertailu

Vertailu koskee ainoastaan Sansian kilpailutuksen maa-aineshankintoja: Keuruulle kohteeseen toimitettavia murskeita. Kaupungin vuoden 2024 kilpailutuksen valittujen toimittajien hintoja verrataan Sansian sopimushintoihin samoilla arvioiduilla määrillä. Aineistossa ilmoitettu indeksikorjaus 126,7:stä 133,0:aan on tehty molempiin hintasarjoihin, joten tarjoushinnat ovat samassa vuoden 2026 hintatasossa.

Vertailu on laskennallinen tarjoushintavertailu.

Vertailuryhmä	Oma kilpailutus 2024 (2026 hintataso)	Sansia (2026 hintataso)	Erotus	Erotus
Osa 2 – Keuruu, murskeet kohteeseen*	91 263 €	101 009 €	+9 746 €	+10,7 %

*Taulukko 4. Arvonlisäverottomat laskennalliset vertailuarvot. *Vertailu ei sisällä kivituhkaa 0–8 mm, jolle aiemmasta aineistosta ei löytynyt suoraan vertailukelpoista hintaa.*

Osan 2 vertailukelpoisissa tuotteissa Sansian kilpailutuksen laskennallinen vertailuarvo on noin 9 746 euroa eli 10,7 prosenttia kaupungin oman kilpailutuksen vertailuarvoa korkeampi. Tulos koskee vain Keuruulle kohteeseen toimitettavia murskeita eikä osoita muiden osien tai koko Sansia-yhteistyön hintavaikutusta.

9. Johtopäätökset ja kehittämistoimenpiteet

Sansian maa-aineksien kilpailutuksen osan 2 rajatussa tarjoushintavertailussa Sansian vertailuarvo on samalla vuoden 2026 hintatasolla noin 10,7 prosenttia kaupungin oman kilpailutuksen vertailuarvoa korkeampi. Vertailu koskee Keuruulle kohteeseen toimitettavia murskeita, perustuu arvioituihin määriin eikä kata kivituhkaa tai toteutuneita ostomääriä. Tulosta ei siten voida yleistää muihin kilpailutuksen osiin tai kaikkiin Sansian kilpailutuksiin.

Sansian käyttö on vähentänyt kaupungin omaa työmäärää, mahdollistanut Cloudia-tilauksen lopettamisen, vähentänyt erikoistuneen hankintajuridisen koulutuksen tarvetta sekä siirtänyt osan kilpailutuksiin liittyvästä oikeudellisesta riskistä Sansialle. Sansian käyttöä on siksi arvioitava hankintakohtaisesti kustannusten, osaamisen, markkinan ja riskin kokonaisuutena.

10. Yhteenveto valtuustoaloitteeseen

Tarkasteltujen hankintojen arvioitu vuosiarvo on noin 347 857 euroa ja Sansian laskennallinen vuosikomissio noin 7 010 euroa. Työkonevuokrauksen vuosiarvona käytetään vuosien 2024–2025 toteutuneen 338 393 euron kokonaiskustannuksen perusteella laskettua noin 169 197 euron vuosikeskiarvoa. Kaupungin oman työajan säästöksi arvioidaan 82 tuntia eli 3 690 euroa. Sansia-mallin laskennallinen vuosikustannus on 8 360 euroa ja kaupungin oman kilpailutuksen työaikakustannus 5 040 euroa. Laskennallinen erotus on siten noin 3 320 euroa vuodessa ennen Cloudia-, koulutus- ja riskihyötyjä.

Sansian maa-ainakesien kilpailutuksen laskennallisessa tarjoushintavertailussa Sansian vertailuarvo on noin 9 746 euroa eli 10,7 prosenttia korkeampi kuin kaupungin oman kilpailutuksen vertailuarvo samalla vuoden 2026 hintatasolla.

Cloudia-tilauksesta luopuminen pienentää erotusta sen koko vuotuisella kustannuksella. Hankintaosaamisen ylläpitämisen kustannusten ja oikeudellisen riskinsiirron vuoksi Sansian käytön kokonaisarvo on suurempi kuin pelkkä työaikasäästö. Yksittäisen noin 15 000 euron markkinaoikeusasian mahdollinen välttäminen tai kustannusvastuun siirtyminen olisi taloudellisesti merkittävä suhteessa vuosikomissioihin.

Kokonaisarvion perusteella Sansiaa kannattaa käyttää hankintakohtaisen harkinnan perusteella. Etenkin haastavammat ja monimutkaiset kokonaisuudet kannattaa riskienhallinnan näkökulmasta hoitaa Sansian avustuksella.

LIITE Kustannus- ja vaikuttavuusarvioon

Arvioinnin taustaolettamat

1. Perustuuko 82 tunnin työaikasäästö seurantaan vai arvioon?

Työaikasäästö on asiantuntija-arvio, ei työajanseurantajärjestelmästä saatu toteuma. Arvio perustuu kokemukseen siitä, että Sansian kilpailutuksessa kaupungin työpanos on ollut keskimäärin noin kolme tuntia hankintaa kohden. Kokonaan itse toteutettuun kilpailutukseen arvioidaan kuluvan noin kaksi työpäivää. Jatkossa työajan toteuma voidaan kirjata hankinnoittain arvion todentamiseksi.

2. Sisältääkö vertailu koko hankintaprosessin?

Vertailu koskee ensisijaisesti kilpailutuksen valmistelua ja toteuttamista. Tarpeen määrittelyä, sopimuksen käyttöönottoa ja sopimusvalvontaa tarvitaan molemmissa vaihtoehdoissa. Sansian työaikahyöty syntyy erityisesti tarjouspyyntöasiakirjojen valmistelusta, kilpailutusjärjestelmän käytöstä, tarjousvertailusta ja hankintapäätöksen valmistelun tuesta.

3. Miksi muita toteuttamisvaihtoehtoja ei ole vertailtu?

Arvioinnissa on verrattu nykyistä Sansia-mallia tilanteeseen, jossa kaupunki toteuttaisi kilpailutukset itse. Muitakin vaihtoehtoja on olemassa, kuten kevyempi kilpailutusjärjestelmä, valmiiden asiakirjapohjien käyttäminen tai juridisen asiantuntijapalvelun ostaminen hankintakohtaisesti. Niiden järjestelmä-, koulutus-, työaika- ja asiantuntijakustannuksia ei ole tässä selvityksessä laskettu.

4. Onko 45 €/h todellinen kokonaiskustannus?

Laskelmassa käytetty 45 euroa tunnilta on kaupungin omalle työlle määritelty omakustannushinta, ei viranhaltijan tuntipalkka. Tuntihinta sisältää näin ollen kaikki työnantajan sivukulut. Hankintojen valmisteluun osallistuu myös johtavia viranhaltijoita, joiden todellinen työnantajakustannus voi olla tätä korkeampi. Laskelmissa on kuitenkin käytetty yhdenmukaisesti 45 euron tuntihintaa.

5. Perustuvatko Sansian palkkiot toteutuneisiin ostoihin?

Sansian lopulliset palkkiot määräytyvät toteutuneiden ostojen perusteella. Laskelmassa on käytetty toteumatietoja silloin, kun niitä on ollut saatavilla. Työkonevuokrauksessa vuosiarvo 169 197 euroa perustuu vuosien 2024–2025 toteuman keskiarvoon. Muissa puitesopimuksissa on käytetty 50 000 euron vuosiarviota, jos tarkkaa toteumatietoa ei ole ollut käytettävissä. Laskelmat voidaan päivittää toteutuneiden ostojen perusteella sopimuskausien päätyttyä.

6. Onko Cloudian kustannus poistunut kokonaan?

Kaupunki lopetti Cloudia-järjestelmän tilauksen siirtyessään Sansian palvelujen käyttäjäksi. Cloudian vuosikustannus oli hieman alle 15 000 euroa. Kyseessä on merkittävä kustannussäästö, joka ylittää Sansian palkkioista ja arvioidusta työajasta muodostuvan 3 320 euron vuotuisen kustannuseron. Tarkka säästö voidaan vielä vahvistaa kirjanpidosta.

7. Ovatko maa-ainesten hinnat vertailukelpoisia?

Vertailuun on otettu käyttäjän rajauksen mukaisesti vain maa-ainaisten osa 2 eli kohteeseen toimitetut maa-ainekset. Aikaisemmat hinnat on korjattu vuoden 2026 hintatasoon. Kivituhka 0–8 on jätetty pois, koska sille ei ole ollut vertailukelpoista aikaisempaa hintaa.

Vertailu osoittaa Sansian hinnat arvioiduilla määrillä 9 746 euroa eli 10,7 prosenttia korkeammiksi. Lopullinen vertailukelpoisuus edellyttää vielä, että materiaalien laatuvaatimukset, toimitusehdot, kuljetusmatkat ja ostomäärät ovat samoja. Toteutuneiden ostojen perusteella voidaan myöhemmin arvioida todellinen kustannusero.

8. Mihin 15 000 euron markkinaoikeusriski perustuu?

Summa on arvio yhden markkinaoikeusprosessin mahdollisista ulkopuolisista lakikuluista. Sitä ei ole käsitelty vuosittaisena säästönä eikä vähennetty Sansian kustannuksista.

Sansia vastaa kilpailutusprosessista ja siihen liittyvästä oikeudellisesta tuesta silloin, kun asia koskee Sansian laatimia hankinta-asiakirjoja tai sen toteuttamaa kilpailutusta. Markkinaoikeusriskin siirtyminen on siten laadullinen hyöty eikä laskelmassa varmaksi euromääräiseksi säästöksi muutettu erä.